

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

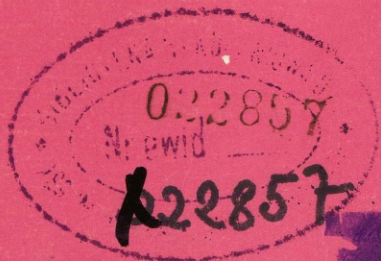
~~TAJNE~~

Egz. Nr.....1

płk dypl. Jan KONIECZNY

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI
I PROWADZENIA OBRONY
PRZEZ PUŁK (pz, pcz) W TERENIE
LESISTO-JEZIORNYM

Skrypt

39952

WARSZAWA 1974

Colour Chart #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Centimetres

Inches

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

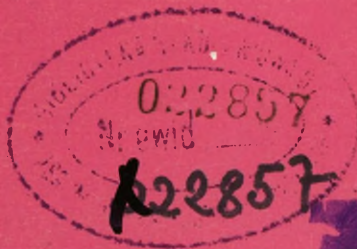
DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr.....

plk dypl. Jan KONIECZNY

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI
I PROWADZENIA OBRONY
PRZEZ PUŁK (pz, pcz) W TERENIE
LESISTO-JEZIORNYM

Skrypt

WARSZAWA 1974

39952

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

gen. bryg. Marian WASILEWSKI

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

Egz. nr 1

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Dla wykładowców i słu-
chaczy

płk dypl. Jan KONIECZNY

"WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI I PROWADZENIA
OBRONY PRZEZ PUŁK /pz,pcz/ W TERENIE
LESISTO-JEZIORNYM"

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA, ASG WP
Archiwum Biblioteki Sztabu Generalnego
K. 0018

139952

WARSZAWA

Luty

1974 r.

[REDACTED]

ПЕТРЪЛЪКОВИЧ
Москва № 1255

СТАВРОПОЛЬСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ
в г. Ставрополе

№ 1255

ГЛАВНОМУ УПРАВЛЕНИЮ
СТАВРОПОЛЬСКОГО КРАЯ

SPIS TREŚCI

Str.

I. OGÓLNE ZASADY OBRONY PUŁKU W TERENIE LESISTO-JEZIORNYM	5
1. Wpływ terenu lesisto-jeziornego na organizację i prowadzenie obrony	5
2. Możliwości bojowe pułku w obronie w terenie lesisto-jeziornym	8
3. Ugrupowanie bojowe pułku w terenie lesisto-jeziornym	10
4. System ognia pułku w terenie lesisto-jeziornym	13
5. Inżynieryjna rozbudowa obrony w terenie lesisto-jeziornym	14
II. WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI OBRONY PUŁKU W TERENIE LESISTO-JEZIORNYM	17
1. Podjęcie decyzji i prowadzenie rekonesansu	17
2. Organizacja współdziałania	19
3. Zabezpieczenie działań bojowych pułku w terenie lesisto-jeziornym	21
- Rozpoznanie	21
- Ubezpieczenie	22
- Obrona przed bronią masowego rażenia.	23
- Obrona przeciwlotnicza	25
- Zabezpieczenie inżynieryjne	26
- Maskowanie	26
- Zabezpieczenie tyłowe	27
III. WŁAŚCIWOŚCI PROWADZENIA OBRONY W TERENIE LESISTO-JEZIORNYM	30

ZALĄCZNIKI:

1. Ugrupowanie bojowe pułku zmechanizowanego w dwa rzuty.
2. Ugrupowanie bojowe pułku zmechanizowanego w jeden rzut.

I. OGÓLNE ZASADY OBRONY PUŁKU W TERENIE LESISTO- JEZIORNYM

1. Wpływ terenu lesisto-jeziornego na organizację i prowadzenie obrony

Duże masywy leśne w połączeniu z obszarami zabagnionymi i dużą ilością jezior wywierają poważny wpływ na organizację i prowadzenie walki obronnej, tak w sensie dodatnim, jak i ujemnym. Należyte wykorzystanie tych warunków zwiększa możliwości obronne, bowiem obrońca może bronić znacznie szerszego odcinka mniejszymi siłami i skutecznie odpychać ataki przeważających sił przeciwnika. Ograniczone pod względem pojemności /masywy leśne, bagna, jeziora/ kierunki natarcia przeciwnika pozwalają na ustalenie ilości sił nacierającego. Warunki terenowe ułatwiają obrońcy wybór głównego wysiłku obrony, określenia niezbędnych sił na poszczególnych kierunkach do odparcia ataku przeciwnika oraz bicia go częściami.

Umiejętne i właściwe wykorzystanie warunków terenowych, pozwala obrońcy na zorganizowanie w krótkim czasie szeregu różnych zapór /barykady, zwały leśne, pola minowe, sztuczne zabagnienia, a zimą na jeziorach przeręble rozłożone w szachownicę/, które mogą w znacznym stopniu utrudnić natarcie przeciwnika, a niekiedy nawet je załamać.

W zależności od pory roku teren lesisto-bagnisty wywiera wpływ na prowadzenie działań bojowych. Wiosną i jesienią zwiększa się miękkość gle-

by, a bagniste odcinki stają się trudne do przejścia, pogarsza się stan dróg leśnych. W zimie las, a zwłaszcza liściasty, prawie nie zapewnia warunków maskowania przed rozpoznaniem z powietrza. Ruch wojsk, zwłaszcza poza drogami, jest utrudniony przez zasypany śnieżne. Przejście przez tereny zabagnione i jeziora w zimie jest łatwiejsze. Należy jednak pamiętać, że niektóre bagna zamarzają na małą głębokość.

Mimo szeregu dodatnich właściwości obronnych terenu lesisto-bagnistego, należy również uwzględnić jego właściwości ujemne. Las ogranicza prowadzenie ognia i obserwację, utrudnia wykrycie i niszczenie celów. Drzewa ograniczają zasięg broni strzeleckiej, dział przeciwpancernych, czołgów, zmniejszają powierzchnię rażenia odłamkami pocisków artyleryjskich i granatów ręcznych, uniemożliwiają prawie całkowicie użycie przeciwpancernych pocisków kierowanych.

Obronę w terenie lesisto-jeziornym organizuje się dla zamknięcia najważniejszych kierunków, dogodnych do natarcia przeciwnika.

Obrona w terenie lesistym przybiera wyraźnie ogniskowy charakter. Polega ona na uporczywym utrzymaniu oddzielnych, przygotowanych do obrony określonych punktów oporu i rejonów obrony w połączeniu z szerokim stosowaniem zapór inżynierskich, oraz na umiejętnym manewrze i kontratakach z głębi obrony.

Obiektami, od których utrzymania zależy trwałość obrony pułku, są dogodne dla natarcia prze -

ciwnika przesmyki między lasami, suche polany, miejscowości lub węzły dróg. W tych rejonach organizuje się plutonowe i kompanijne punkty oporu oraz batalionowe rejonu obrony, przystosowując je do obrony określonej. Główny wysiłek obrony pułku skupia się na zamknięciu dogodnych kierunków natarcia przeciwnika, na których należy dążyć do tworzenia nasycenia w siłach i środkach ogniowych jak w obronie w normalnych warunkach. Odcinki trudno dostępne /bagna, brzegi jezior/ dozoruje się drobnymi grupami piechoty. Na samych kępach lub przejściach przygotowuje się stanowiska ogniowe i z nich zamyka się ogniem przejścia dla przeciwnika. Skraje polan obsadza się pododdziałami w celu uniemożliwienia ich obejścia przez nacierającego. Na przejściach i drogach leśnych organizuje się na szeroką skalę zawały leśne w powiązaniu z innymi zaporami inżynieryjnymi, ogniem artylerii i moździerzy, broni strzeleckiej i środków przeciwpancernych. Przedpola przed przednim skrajem dużych polan lub lizjery lasu należy bronić ogniem bocznym z występów leśnych. Należy jednak brać pod uwagę, że nie bronione lub tylko dozorowane odcinki jezior, które w czasie drugiej wojny były przeszkodą trudną do przebycia, obecnie mogą okazać się bardziej dogodne do forsowania niż niejedna rzeka. Wskazują na to doświadczenia z przeprowadzonych ćwiczeń na jeziorach.

Ze względu na szerokość rejonu obrony pułku i ograniczone możliwości prowadzenia ognia artylerii

zachodzi konieczność, w niektórych przypadkach, częściowej decentralizacji artylerii i innych środków ogniowych. Należy jednak pamiętać, że na głównym wysiłku obrony pułku i dogodnych kierunkach działania piechoty i czołgów przeciwnika tworzy się takie nasycenie w siłach i środkach ogniowych, które jest w stanie załamać natarcie przeciwnika przed przednim skrajem obrony.

Dogodne warunki przerzucania i przenikania grup dywersyjnych, rozpoznawczych i desantów taktycznych na tyły i skrzydła obrony pułku zmuszają obrońcę do tworzenia pododdziałów specjalnych do walki z przeciwnikiem oraz zwiększenia ubezpieczeń bojowych na skrzydła i poszczególnych elementów ugrupowania bojowego pułku.

Możliwości powstania dużych pożarów, a zwłaszcza w okresie letnim i przy długotrwałej suszy, zmuszają obrońcę do organizowania grup przeciwpożarowych i odpowiedniego ich przeszkolenia i zabezpieczenia w sprzęt przeciwpożarowy.

2. Możliwości bojowe pułku w obronie w terenie lesisto-jeziornym

Pułk organizujący obronę w pierwszym rzucie dywizji w terenie lesisto-jeziornym najczęściej bronić będzie rejonu na pomocniczym kierunku natarcia przeciwnika.

Broni on zwykle jednego dostępnego kierunku natarcia przeciwnika, zwłaszcza jeśli znajduje się na głównym wysiłku obrony dywizji. W wypadku obro-

ny drugorzędnych kierunków o małej pojemności i w terenie trudnym, może bronić dwóch-trzech kierunków.

Szerokość rejonu obrony pułku w terenie lesisto-jeziornym zależy od charakteru terenu oraz od ilości, pojemności i ważności dostępnych kierunków natarcia przeciwnika. Zazwyczaj szerokość ta będzie znacznie większa niż w terenie otwartym. Biorąc pod uwagę trudno dostępne odcinki terenu, których obrona nie wymaga dużej gęstości sił i środków, szerokość odcinka obrony pułku może wynosić do 15 km, a czasem i więcej.

Głębokość rejonu obrony pułku w dużym stopniu zależy od: charakteru terenu; sieci dróg przewidzianych do manewru odwodami wzdłuż frontu i z głębi; odległości między leśnymi polanami i pasami jezior i bagien w głębi oraz konieczności utrzymania łączności ogniowej między batalionowymi rejonami obrony pierwszego rzutu pułku. Dlatego w niektórych wypadkach głębokość ta będzie kształtować się jak w terenie otwartym, a często może być płytsza, zwłaszcza na drugorzędnych kierunkach obrony.

Pułk czołgów w obronie terenu lesisto-jeziornym wykorzystuje się z zasady w drugim rzucie dywizji i przeznaczają się głównie do wykonania kontrataków, pogłębiania obrony dywizji lub osłony zagrożonego skrzydła dywizji. Rozmieszcza się go w zasadzie w jednym rejonie, a niekiedy częściami w kilku rejonach na zagrożonych kierunkach. Rejony te muszą jednak gwarantować możliwość użycia cało-

ści sił na wybranym kierunku. Rejony rozmieszczenia drugiego rzutu wybiera się w pobliżu polan, rozwidlenia dróg i przesiek leśnych. Głębokość rozmieszczenia rejonów pułku czołgów zależy przede wszystkim od sieci dróg, a zwłaszcza dróg manewru wzdłuż frontu i z głębi oraz odległości między dogodnymi rubieżami odpowiadającymi warunkom obrony w głębi.

3. Ugrupowanie bojowe pułku w terenie lesisto-jeziornym

Ugrupowanie bojowe pułku w obronie w terenie lesisto-jeziornym charakteryzuje zwykle rozmieszczenie sił i środków zgodnie z prawdopodobnymi kierunkami działania przeciwnika.

Na głównym wysiłku obrony dywizji, przy większych pojemnościowo kierunkach między jeziorami, bagnami i przesmykami leśnymi, gdzie przeciwnik posiada większe możliwości masowego użycia piechoty i czołgów, ugrupowanie bojowe pułku organizuje się w dwa rzuty i obejmuje ono te same elementy, co w terenie otwartym. Tworzenie odwodu ogólnowojskowego w pułku, nawet przy dwurzutowym ugrupowaniu staje się konieczne ze względu na nieangażowanie drugiego rzutu lub jego części do walki z grupami rozpoznawczymi, dywersyjnymi i desantem taktycznym przeciwnika, które ze względów na warunki terenowe mogą swobodnie przenikać w głąb obrony pułku.

Szkic nr 1.

W terenie trudno dostępnym o wąskich pojemnościowo kierunkach działania przeciwnika, wyklucza-

jącym możliwość masowego użycia piechoty i czołgów oraz szerokim rejonie obrony pułku, celowe jest posiadanie ugrupowania bojowego pułku w jednym rzucie z silnym odwodem ogólnowojskowym oraz wyznaczonymi pododdziałami do walki z grupami rozpoznawczymi i dywersyjnymi przeciwnika. Szkic nr 2.

Drugi rzut /odwód ogólnowojskowy/ wykorzystywany jest na ogólnych zasadach stosowanych w terenie otwartym. Rozmieszczenie odwodu ogólnowojskowego /drugiego rzutu/ pułku uzależnione jest od warunków terenowych, możliwości wykonania kontrataków i przeciwdziałania obejściu lub oskrzydleniu przez przeciwnika. Odwód /drugi rzut/pułku z zasady rozmieszcza się na głównym wysiłku obrony w rejonach umożliwiających dogodny manewr /węzły dróg i przesiek, przejścia między lasami/, maskowanie i wykonanie kontrataku oraz manewru na drugorzędne kierunki w rejonach przystosowanych do obrony określonej. Ze względu na ograniczone możliwości manewru oraz szerokość rejonu obrony pułku, w niektórych wypadkach mogą one być rozmieszczone w dwóch rejonach i nieco bliżej przedniego skraju.

Czołgi pułku zmechanizowanego przeważnie pozostawia się w drugim rzucie /odwodzie ogólnowojskowym/ z przeznaczeniem udziału w kontratakach lub zajęcia rubieży ogniowych na przesmykach między jeziorami i bagnami oraz do walki z czołgami przeciwnika. Część czołgów z batalionu czołgów może być wydzielona do wzmocnienia obrony przeciwpancernej w batalionach pierwszego rzutu pułku na

tych kierunkach gdzie istnieje prawdopodobieństwo użycia czołgów przeciwnika lub wykorzystania ich do walki z czołgami z zasadzek.

Odwód przeciwpancerny tworzy się zwykle mały ze względów na ograniczone możliwości masowego użycia czołgów przez przeciwnika i wykorzystuje się go na dostępnych kierunkach działania czołgów. W wyjątkowych wypadkach w pułku zmechanizowanym, a szczególnie w razie braku dogodnych warunków do manewru i posiadania dostatecznej ilości sił i środków, można organizować dwa odwody przeciwpancerne i rozmieszczać je na poszczególnych kierunkach w pobliżu węzłów dróg, przesiek, polan i w miarę możliwości w sąsiedztwie drugiego rzutu /odvodu ogólnowojskowego/ pułku.

Przydzieloną artylerię haubiczną dowódca pułku pozostawia w swojej dyspozycji. Stanowisko ogniowe dla artylerii z zakrytych pozycji wybiera się na polanach, wyrębach leśnych i w rzadkim ni - skopiennym lesie, w miarę możliwości w rejonach rozmieszczenia pododdziałów piechoty i w gotowości w każdej chwili do manewru sprzętem.

Organiczną baterię pułku można przydzielić do dyspozycji dowódcy batalionu, który organizuje obronę na samodzielnym kierunku i z dala od głównego wysiłku obrony pułku. Natomiast przydzieloną artylerię /armaty/ z zasady wykorzystuje się do wzmocnienia punktów oporu i rejonów obrony na przednim skraju pojedynczymi działami lub plutonami.

Środki obrony przeciwlotniczej rozmieszcza się

na polanach, w miarę możliwości na wzniesieniach i przygotowuje się dla nich główne stanowiska i kilka zapasowych, które powinny zapewnić osłonę sił głównych przed uderzeniami przeciwnika z powietrza. Główny wysiłek obrony przeciwlotniczej należy skierować na osłonę odwodów pułku, stanowisk ogniowych artylerii i stanowiska dowodzenia pułku.

4. System ognia pułku w terenie lesisto-jeziornym

W obronie w lesie, w związku z ograniczonym polem obserwacji i ostrzału, większość środków ogniowych należy przewidzieć do strzelania z bliskich odległości na wprost. Przed przednim skrajem obrony, w głębi i na skrzydłach tworzy się ciągłe strefy ognia wszystkich środków ogniowych. Na nie obsadzone luki między pułkami oporu i rejonami obrony, przygotowuje się ogień wszystkich środków ogniowych. Wzdłuż dróg i przesiek przygotowuje się ogień czołowy, rozmieszczając środki na zakolach tych dróg lub przesiek, a na polanach i wyrębach - ognie krzyżowe i zaporowe lub "worki ogniowe".

Doniosłe znaczenie mają zasadzki ogniowe zorganizowane przez małe pododdziały piechoty, czołgi i pojedyncze działa rozmieszczone wzdłuż dróg, w lukach między punktami oporu i rejonami obrony. Poważne skutki moralnego oddziaływania na przeciwnika wywierają zasadzki strzelców wyborowych rozmieszczonych często na drzewach, na specjalnie urządzonych w tym celu stanowiskach ogniowych.

Szczególną rolę odgrywa system ognia środków przeciwpancernych /czołgi, działa i przeciwpancer-

ne pociski kierowane/ wydzielonych do strzelania na wprost oraz ogień czołgów z zasadzek. Stanowiska ogniowe tych środków wybiera się przed skrajem lasu, na skrzyżowaniach i zakrętach dróg i przesiek oraz na skrajach polan. Ze względu na warunki terenowe, szczególną uwagę należy zwrócić na wybór stanowisk dla przeciwpancernych pocisków kierowanych. Powinny one znajdować się przed skrajem lasu i na dużych polanach.

Odcinki stałego ognia zaporowego przygotowuje się na otwartych skrzydłach, w lukach między punktami oporu i rejonami obrony oraz na podejściach między przesmykami lasów i jezior. Ześrodkowania ogniowe planuje się na ogólnych zasadach.

Cały system ognia wszystkich środków ogniowych powinien tworzyć jedną planową sieć ognia, ściśle powiązaną z systemem zapór i przeszkód inżynierskich i chemicznych z pełnym uwzględnieniem właściwości terenu.

5. Inżynierska rozbudowa obrony w terenie lesisto-jeziornym

Inżynierska rozbudowa obrony pułku w terenie lesisto-jeziornym obejmuje z zasady te same przedsięwzięcia i nie odbiega od zasad jej realizacji w terenie odkrytym. Pewne zmiany zachodzą jedynie w zakresie prac inżynierskich wynikających ze specyfiki terenu.

Stopień i sposób rozbudowy obrony uzależniony jest od posiadanego czasu, pojemności i ważności bronionego kierunku, warunków glebowych oraz sił i

środków, jakimi dysponuje obrońca. Często występujące zabagnienia i tereny podmokłe w poważnym stopniu utrudniają wykonanie prac ziemnych. Z tych to względów bardzo często zajdzie konieczność jedynie częściowego wkopywania się w głąb, natomiast pozostałą część okopów trzeba będzie wykonać systemem nasypowym.

Ze względu na czas i możliwości wojsk /trudność zastosowania maszyn inżynieryjnych/, inżynieryjna rozbudowa terenu koncentrować się będzie na urządzeniu plutonowych i kompanijnych punktów oporu oraz batalionowych rejonów obrony w ścisłym powiązaniu z przeszkodami i zaporami inżynieryjnymi.

Przedni skraj obrony w terenie lesistym zaleca się wybierać przed lasem /w odległości 140-200m/, a na niektórych odcinkach można go cofnąć na taką odległość w głąb lasu. Można też przedni skraj rozmieszczać w lesie, a tylko pojedyncze środki ogniowe broni maszynowej i przeciwpancernej wysuwać przed skraj lasu. Wybór przedniego skraju obrony na skraju lasu nie jest wskazany, ponieważ ułatwia to przeciwnikowi jego rozpoznanie i dokładne wstrzelanie się ogniem artylerii i moździerzy. Wysłunięcie przedniego skraju przed las pozwala obrońcy na zorganizowanie ciągłej zapory ogniowej broni strzeleckiej i środków przeciwpancernych, jednakże częściowo ułatwia przeciwnikowi rozpoznanie przebiegu przedniego skraju obrony. Ukrycie przedniego skraju obrony w lesie skraca pole ostrzału, stwarza warunki do zaskoczenia nacierającego, wymaga

jednak dużego nakładu sił do oczyszczenia przedpo-
la dla swobodnego prowadzenia ognia. Wysunięcie po-
jedynczych środków ogniowych przed las, wprowadza
w błąd przeciwnika co do rzeczywistego jego prze-
biegu.

Wąskie odcinki bagniste i jeziora wykorzystu-
je się jako przeszkody naturalne, a przedni skraj
z zasady rozmieszcza się za tymi przeszkodami. Na
większych odcinkach bagnistych przedni skraj obro-
ny wybiera się za bagnem, a niekiedy na samym bag-
nie. W takim wypadku buduje się groble, układa dro-
gi z belek i urządza okopy /rowy/ lub wyplata się
podwójny płot, którego przestrzeń między ścianami
wypełnia się ziemią. Zwykle w odległości do 200 m
za przednim skrajem i w rejonie odwodów buduje się
schrony drewniano-ziemne dla drużyny. Na skrzyżo-
waniu dróg, przesiek i występach leśnych buduje
się schrony bojowe dla broni maszynowej i dział
przeciwpancernych.

Podczas organizacji obrony w lesie - w odróż-
nieniu od obrony w otwartym terenie - zachodzi ko-
nieczność wykonania dodatkowych przedsięwzięć in-
żynierskich, do których można zaliczyć: wykonanie
daszków nad okopami /rowami/ i stanowiskami ognio-
wymi w celu ochrony ludzi przed odłamkami pocisków,
rozrywających się w wierzchołkach drzew; rozbudowę
dużej ilości punktów obserwacyjnych na wysokich
drzewach lub specjalnie budowanych wieżach; wyko-
nanie i minowanie w szerokim zakresie zawał leś-
nych; ustawianie min i fugasów na drogach i prze-

smykach między bagnami i jeziorami; oplatanie drzew drutem kolczastym oraz zatapianie niektórych od - cinków terenu.

Szczególną uwagę należy zwrócić na: zamknię - cie nie wykorzystywanych dróg, przesiek, luk mię - dzy kompanijnymi punktami oporu i batalionowymi re - jonami obrony; wytyczenie kierunków kontrataków drugiego rzutu /odwołu ogólnowojskowego/ i przygo - towanie dróg manewru wzdłuż frontu i z głębi oraz dróg dowozu i ewakuacji.

II. WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI OBRONY PUŁKU W TERENIE LESISTO-JEZIORNYM

1. Podjęcie decyzji i prowadzenie rekonesansu

Dowódca pułku podejmując decyzję co do obrony w terenie lesisto-jeziornym lub lesisto-bagnistym musi między innymi uwzględnić specyfikę środowiska.

W ocenie przeciwnika należy właściwie ocenić prawdopodobne kierunki działania jego głównych sił oraz odcinki, gdzie on może nacierać małymi siłami lub tylko prowadzić działania wiążące. W miarę możliwości należy dokładnie określić siłę i skład je - go oddziałów, które mogą być użyte na poszczegól - nych kierunkach natarcia, bowiem nasycenie jego sił i środków jest ściśle związane z pojemnością i dostępnością tych kierunków. Prawidłowa i trafna ocena sił i środków przeciwnika oraz jego możliwo - ści stanowi podstawę do wyboru rejonu skupienia głównego wysiłku obrony pułku oraz właściwego wy -

korzystania własnych sił i środków.

W ocenie sił własnych należy ustalić siły i środki niezbędne do obrony poszczególnych kierunków.

W ocenie terenu należy zwrócić uwagę na: skryte podejścia do przedniego skraju, prawdopodobne rejony ześrodkowania przeciwnika, określenie kierunków dogodnych do działania jego wojsk i ich pojemność oraz możliwość użycia czołgów; wartość istniejących przeszkód i sposób w jaki można je wzmocnić; możliwość organizacji systemu ognia, obserwacji i maskowania; konieczność wzmocnienia obrony zaporami i przeszkodami inżynieryjnymi oraz wybór dróg manewru dla odwodów i artylerii.

Rekonesans rejonu obrony pułku prowadzi się na ogólnie przyjętych zasadach. Ze względu jednak na ograniczony czas i szeroki rejon obrony, pułku w większości wypadków, rekonesans dowódca może przeprowadzić osobiście w rejonie głównego wysiłku obrony pułku, natomiast na kierunkach drugorzędnych polecić jego wykonanie szefowi sztabu lub zastępcy ds. liniowych. Problematyka jaką rozpatruje dowódca w czasie rekonesansu w terenie lesisto-jeziornym nie różni się od problematyki w terenie odkrytym z tym jednak, że w terenie lesisto-jeziornym dowódca bardzo często musi rozpatrywać zagadnienia nie tylko batalionu, jak to czyni w terenie otwartym, ale także zagadnienia związane z obroną poszczególnych kompanii, a niekiedy nawet samodzielnych plutonowych punktów oporu.

Podczas podejmowania decyzji szczególne znaczenie ma określenie rozmieszczenia rejonów obrony oraz sił i środków do ich obsadzenia. Ponadto bardzo ważne jest szczegółowe przemyślenie i zaplanowanie manewru siłami i środkami z jednego kierunku na drugi. Należy pamiętać, że w terenie lesistym przeprowadzenie takiego manewru, czasami nawet małego pododdziału może być poważnie utrudnione.

Sposób i forma stawianych zadań w terenie lesistym przez dowódcę pułku zależy przede wszystkim od posiadanego czasu, sytuacji bojowej i warunków terenowych. Najczęściej zadania te dowódca pułku będzie stawiał pododdziałom w czasie rekonesansu. Układ i treść zadań nie odbiega od zasad ogólnie przyjętych. Trzeba jednak uwzględniać fakt, że w razie konieczności organizacji samodzielnych punktów oporu, zwłaszcza na skrzydłach obrony pułku, dowódca pułku będzie stawiał zadania osobiście dowódcom kompanii działającym na samodzielnych kierunkach.

2. Organizacja współdziałania

Stosunkowo szeroki odcinek obrony pułku powoduje konieczność organizowania współdziałania na kilku kierunkach i rozwiązywania często zagadnień do szczebla kompanii. Dowódca pułku musi - w związku z tym - wydzielić większą ilość czasu na organizację współdziałania. Aby skrócić ten czas, w niektórych wypadkach dowódca osobiście organizuje współdziałanie w rejonie głównego wysiłku obrony, natomiast na pomocniczym kierunku obrony współdzia-

łanie może organizować szef sztabu lub zastępca ds. liniowych w myśl zamiaru i wytycznych dowódcy pułku. Dzięki łatwości określenia: kierunków działania przeciwnika, ilości sił i przypuszczalnego jego zamiaru działania dowódca pułku może przewidzieć prawdopodobne warianty działania przeciwnika, a tym samym wybrać właściwe kierunki kontrataków. Dowódca pułku organizując współdziałanie w terenie leśnym - w odróżnieniu od warunków normalnych - musi dodatkowo uwzględnić następujące czynniki: dużą szerokość rejonu obrony pułku; trudności manewru pododdziałami, ogniem i sprzętem; warunki terenowe, klimatyczne i porę roku; skomplikowane dowodzenie w czasie walki, a szczególnie trudne utrzymanie trwałej łączności. Ponieważ w terenie leśno-jeziornym z zasady występują wyraźne kierunki działania przeciwnika, dlatego współdziałanie należy organizować zależnie od kierunków, zadań i rubieży oraz prawdopodobnych wariantów możliwego działania przeciwnika na całą głębokość obrony pułku. Warunki terenowe na skrzydłach obrony pułku mogą być tego rodzaju, że główne uderzenie przeciwnika będzie kierowane na sąsiadów, co w konsekwencji może doprowadzić do okrążenia lub wyjścia na tyły pułku. Wobec tego zachodzi konieczność uwzględnienia w czasie współdziałania silnego zabezpieczenia skrzydeł, a nawet przewidywania udzielenia daleko idącej pomocy sąsiadom.

Jeśli posiada się dostateczną ilość czasu na organizację obrony, wówczas wskazane jest, aby po organizacji współdziałania przerobić praktycznie z wojskami niektóre jego fragmenty. Dotyczy to zwłaszcza sposobu wykonania kontrataku oraz działań odwodu przeciwpancernego i oddziału zaporowego. Uzyskuje się wówczas możliwość praktycznego sprawdzenia realizacji wytycznych dowódcy i wniesienia niezbędnych poprawek.

3. Zabezpieczenie działań bojowych pułku w terenie lesisto-jeziornym

R o z p o z n a n i e

Dogodny teren ułatwia skryte podejście i przenikanie przeciwnika w głąb obrony i w związku z tym dowódca pułku musi dokładniej zorganizować rozpoznanie na większą głębokość w celu: wykrycia sposobu działania przeciwnika, zebrania wiadomości co do jego sił, składu oddziałów, rejonów ześrodkowania czołgów, piechoty i artylerii; kierunków podejścia i możliwych terminów przejścia jego do natarcia.

Ze względu na warunki terenowe, szczególnie dokładnie należy organizować rozpoznanie na skrzydłach, stykach i w lukach między punktami oporu i rejonami obrony. Na podejściach do rejonu obrony pułku wskazane jest pozostawienie grup /patroli/ rozpoznawczych ze środkami łączności i prowadzenie rozpoznania przeciwnika już na podejściach. Ważnym zagadnieniem jest utrzymanie łączności z grupami

partyzanckimi, które mogą działać na tyłach przeciwnika, jak również organizowanie grup wypadowych i zasadzek w celu schwytania jeńców.

W terenie lesistym należy w większym zakresie korzystać z danych rozpoznania lotnictwa i śmigłowców szczebla nadrzędnego, które będą wykorzystywane w daleko większym stopniu niż w terenie otwartym. W dużych masywach leśnych wskazane jest włączać do patroli rozpoznawczych, grup wypadowych i dywersyjnych miejscową ludność, jako przewodników działających na tyłach przeciwnika.

U b e z p i e c z e n i e

Teren lesisty stwarza warunki dla przenikania grup przeciwnika i wykonania niespodziewanego napadu tak na przedni skraj obrony, jak i w głębi rejonu obrony na poszczególne elementy ugrupowania bojowego pułku. W związku z tym dowódca pułku musi podjąć szereg dodatkowych przedsięwzięć w zakresie ubezpieczeń wojsk przed rozpoznaniem i niespodziewanym napadem. Do najważniejszych przedsięwzięć z zakresu ubezpieczenia można zaliczyć: wydzielenie pododdziałów do ubezpieczeń bojowych, które należy wystawiać przed przednim skrajem obrony na przesmykach między jeziorami i bagnami, węzłach dróg i przesmykach między lasami - w sile od plutonu do kompanii piechoty /czołgów/; obserwatorów i dyżurne środki ogniowe, a zwłaszcza środki broni maszynowej i przeciwpancernej oraz dyżurne baterie do ognia pośredniego; wydzielenie dodatkowych sił do patrolowania w lukach między batalionowymi rejonami

mi obrony, na skrzydłach i stykach rejonu obrony pułku w celu wzbronienia przenikania drobnych grup przeciwnika w głąb obrony pułku.

Szczególne znaczenie posiada ubezpieczenie wszystkich elementów ugrupowania bojowego pułku w głębi obrony, a zwłaszcza stanowiska dowodzenia, stanowisk ogniowych artylerii do ognia pośredniego, odwodów specjalnych i tyłów pułku. Ubezpieczenie tych elementów organizują dowódcy we własnym zakresie przez wydzielenie pododdziałów dyżurnych, patroli rozpoznawczych do patrolowania wokół rejonu rozmieszczenia i posterunków ochronnych. Wskazane jest, aby stanowisko dowodzenia pułku, artylerię do ognia pośredniego i odwód przeciwpancerny rozmieszczać w miarę możliwości w pobliżu odwodu ogólnowojskowego /drugiego rzutu/ pułku.

Obrona przed bronią masowego rażenia

W terenie lesistym należy się liczyć z ograniczonym użyciem przez przeciwnika broni jądrowej oraz szerokim zastosowaniem środków trujących i zapalających. Nie można jednak w pełni wykluczyć użycia przez przeciwnika broni jądrowej nawet na większą skalę.

Obronę przed bronią masowego rażenia organizuje się według ogólnie przyjętych zasad z uwzględnieniem warunków terenowych.

Obrona przed tymi środkami podczas działań w lesie jest szczególnie skomplikowana, ponieważ w wyniku uderzeń jądrowych przeciwnika i użycia przez niego środków chemicznych i zapalających pow-

stają ogromne zawały, pożary oraz na dłuższy okres - w odróżnieniu od terenu otwartego - zastoje środków promieniotwórczych i bojowych środków chemicznych.

Szczególną troską każdego dowódcy organizującego obronę w lesie powinna być walka z pożarami, bowiem wielki pożar może dezorganizować nawet silną i dobrze zorganizowaną obronę. Aby tego uniknąć, należy przewidzieć środki zapobiegawcze, do których można zaliczyć: ścisłe przestrzeganie środków ostrożności przy obchodzeniu się z ogniem, jeśli czas pozwala - oczyszczanie terenu z chrustu i podszycia łatwo palnego oraz suchej trawy; wyrębywanie przesiek i przekopywanie ziemi; dokładną obserwację lasu pod względem przeciwpożarowym; wyznaczenie zespołów /drużyn przeciwpożarowych/ do gaszenia pożarów; określenie sposobów wyprowadzenia wojsk z płonącego lasu.

Małe pożary likwiduje się siłami pododdziałów, w których rejonie obrony one wybuchły. Do gaszenia wielkich pożarów w zależności od sytuacji taktycznej używa się pododdziałów ze składu drugiego rzutu /odvodu ogólnowojskowego/ pułku.

Odkazanie terenu lesistego jest bardzo utrudnione ze względu na niemożliwość użycia do tych prac w szerszym zakresie sprzętu technicznego. W większości wypadków te przedsięwzięcia wykonywać się będzie sposobem ręcznym, a niekiedy nawet wyłącznie za pomocą środków podręcznych.

Do likwidacji powstałych w wyniku uderzeń ją-

drowych zawałów leśnych - zwłaszcza na drogach manewru i ewakuacji - należy przewidzieć i organizować wyposażony w odpowiedni sprzęt oddział zabezpieczenia ruchu.

W celu zmniejszenia skutków uderzeń broni jądrowej i środków chemicznych - o ile tylko pozwoli na to czas - należy dążyć do zbudowania schronów dla ukrycia siły żywej i sprzętu. Dostateczna ilość materiału drzewnego w pełni pozwala na wykonanie tych przedsięwzięć.

Obrona przeciwlotnicza

Obronę przeciwlotniczą organizuje się według ogólnie przyjętych zasad. Szczególną uwagę należy zwrócić na osłonę dogodnych kierunków natarcia przeciwnika, bowiem na tych kierunkach należy się liczyć z możliwością uderzeń lotnictwa. Trzeba pamiętać, że duże masywy leśne, zwłaszcza na płaskim terenie, utrudniają wykrycie samolotów przez stacje radiolokacyjne, przeważnie tych samolotów, które działają na niskim pułapie. W związku z tym potrzebne jest zwiększenie ilości posterunków obserwacji wzrokowej i bardzo dobrze działającego systemu powiadamiania oraz właściwy wybór stanowisk ogniowych dla środków przeciwlotniczych, w miarę możliwości na polankach i wzniesieniach. Do walki z nisko latającymi samolotami i śmigłowcami w szerokim zakresie wykorzystuje się środki ogniowe piechoty oraz środki przeciwlotnicze wchodzące w skład uzbrojenia czołgów.

Zabezpieczenie inżynieryjne

Do najważniejszych przedsięwzięć zabezpieczenia inżynieryjnego obrony w terenie lesisto-bagnistym należy: budowa rowów i okopów systemem nasypowym oraz wykonanie daszków nad rowami i okopami; budowa schronów i ukryć przed skutkami broni masowego rażenia; przygotowanie i utrzymanie dróg manewru, dowozu i ewakuacji oraz niszczenie dróg na podejściach przeciwnika; przygotowanie i wykonanie zawałów leśnych i innych zapór inżynieryjnych, zwłaszcza na skrzydłach i w lukach między rejonami obrony, minowanie najważniejszych odcinków terenu oraz ustawianie fugasów na węzłach dróg i przesiekach; oplatanie drzew drutem kolczastym, ustawianie mało widocznych przeszkód i zatapianie niektórych odcinków terenu, jeśli warunki terenowe pozwalają.

Maskowanie

Maskowanie wszelkich przedsięwzięć i mylenie przeciwnika powinno znaleźć szerokie zastosowanie w terenie lesisto-jeziornym. Warunki terenowe, a zwłaszcza duża ilość materiału podręcznego ułatwia maskowanie.

Maskowanie stanowisk ogniowych artylerii, odwodów, stanowiska dowodzenia i punktów obserwacyjnych osiąga się przez umiejętne ich rozśrodkowanie, maksymalne wykorzystanie właściwości terenu oraz rozbudowę pozornych stanowisk i rejonów, dostosowanych wyglądem do pozorowanego obiektu. Właściwo-

ści terenu ułatwiają maskowanie dróg manewru i do-
wozu poprzez rozciąganie poziomych masek nad dro-
gami.

Przedni skraj obrony wysunięty przed skraj
lasu maskuje się przez rozbudowę pozornych wysu -
niętych do przodu rowów i okopów oraz przez usta-
wianie pionowych siatek maskowniczych. Przedni
skraj rozmieszczony w lesie jest z natury maskowa-
ny tak z powietrza, jak i przed obserwacją naziem-
ną, ponadto można go maskować poprzez wysunięcie
części środków ogniowych na skraj lasu, tworząc
przez to pozorny przedni skraj obrony.

Wszystkie prace maskownicze wykonywane są
przez pododdziały pod nadzorem szefa saperów pułku
na podstawie zamierzeń opracowanych przez sztab
pułku.

Zabezpieczenie tyłowe

Oprócz normalnych przedsięwzięć z zakresu
przygotowania pododdziałów tyłowych do pracy w wa-
runkach obrony w lesie, organizacja pracy tyłów
powinna uwzględniać pokonywanie terenu przez środ-
ki transportowe. W terenie lesistym pododdziały
tyłowe w obronie rozmieszcza się bezpośrednio za
ugrupowaniem bojowym pułku, na jednym lub na dwóch
kierunkach pod osłoną drugiego rzutu /odvodu ogól-
nowojskowego/ pułku.

W rejonach lesisto-bagnistych wiele kłopotu
sprawia przygotowanie i utrzymanie dróg dowozu i
ewakuacji oraz rozbudowa inżynieryjna rejonów ty-
łowych. W związku z tym - oprócz wykorzystania ist-

niejących dróg - może zaistnieć konieczność budowy nowych dróg lub wzmocnienia istniejących przez układanie brewien względnie faszyny. Na drogach do wozu i ewakuacji powinny być urządzone objazdy trudnych odcinków, a na drogach wąskich - mijanki. Ma to szczególne znaczenie wiosną i jesienią, kiedy stan dróg leśnych na skutek roztopów ulega pogorszeniu, a poruszanie się transportem poza drogami jest niemożliwe.

Trudne do pokonania odcinki dróg zwiększają ilość uszkodzeń pojazdów z przyczyn eksploatacyjnych, co wymaga częstszego niż w normalnych warunkach wykonywania przeglądów technicznych.

Stan dróg, zwłaszcza w okresie jesienno-wiosennych roztopów, zmniejsza manewr środkami, zwiększa czas niezbędny do gromadzenia zapasów oraz zmniejsza współczynnik ładowności tego transportu. Dlatego też w niektórych wypadkach zachodzi konieczność wzmocnienia transportu tyłowego transportem pododdziałów /nawet transportem gąsienicowym/.

Na trudnych do pokonania odcinkach dróg powinny znajdować się ciągniki dla wyciągania pojazdów, które ugrzęzły. Dla ułatwienia orientacji na drogach w lesie, drzewa wzdłuż dróg mogą być znakowane /malowane/.

Przy organizowaniu obrony i ochrony tyłów należy zwrócić szczególną uwagę na zapobieganie pożarom oraz konieczność zwiększenia liczby posterunków i patroli w porównaniu do istniejących warunków normalnych.

Działania obronne w terenie lesistym charak -
teryzuje wzrost zapotrzebowania na niektóre rodza -
je amunicji, zwłaszcza dla moździerzy i haubic, oraz
amunicję strzelecką. Zużycie paliwa w terenie le -
sisto-bagnistym będzie zwykle większe niż w warun -
kach normalnych. Dotyczy to szczególnie okresu je -
siennego i wiosennych roztopów.

W okresie przygotowania obrony należy tworzyć
doraźne zapasy środków materiałowych /amunicja,
moździerze, artyleria oraz MPS/, które mogą być
gromadzone na stanowiskach ogniowych, w pododdzia -
łach i przy pojazdach.

Wiele uwagi należy poświęcić zabezpieczeniu
materiałowemu drobnych pododdziałów wyznaczonych
do działań na tyłach przeciwnika. Pododdziały te
należy zaopatrywać w większą ilość amunicji i żyw -
ności, w miarę możliwości w nieprzemakalnym opako -
waniu - oraz w odpowiednie umundurowanie.

W zabezpieczeniu medycznym występują trudno -
ści przy wyszukiwaniu porażonych oraz ich zebraniu
i ewakuacji - zwłaszcza przy powstawaniu zawałów i
pożarów lasu. Wymaga to wydzielenia większej ilo -
ści sanitariuszy noszowych i przeczesywania lasu w
celu wyszukiwania rannych i porażonych. Dla przy -
spieszenia ewakuacji rannych i porażonych należy
ich grupować w pobliżu dróg i przesiek.

Punkty medyczne rozwija się na kierunku głów -
nego wysiłku obrony, wydzielając jednocześnie część
sił i środków medycznych do zabezpieczenia podod -
działów działających na kierunkach odizolowanych.

III. WŁAŚCIWOŚCI PROWADZENIA OBRONY W TERENIE LE- SISTO-JEZIORNYM

Jeśli pododdziały pułku przeszły do obrony w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, to działania bojowe zwykle trwają bez przerwy. Próby przedostania się przeciwnika do lasu odpiera się ogniem pododdziałów piechoty znajdujących się na jego skraju i ogniem artylerii z zakrytych stanowisk ogniowych. Ukryte rozmieszczenie pododdziałów, gdy przeciwnik znajduje się na terenie otwartym i jest dobrze obserwowany, znakomicie sprzyja prowadzeniu działań. W tym okresie dowódca pułku wszystkimi sposobami i środkami rozpoznania śledzi przegrupowanie wojsk przeciwnika i przygotowanie się jego wojsk do natarcia. W celu przeciwdziałania daleko zakrojonej działalności grup dywersyjno-rozpoznawczych przeciwnika, zwłaszcza na skrzydłach i w lukach rejonów obrony, wysyła się specjalne patrole w sile od drużyny do plutonu.

W wypadku organizacji obrony przez pułk bez styczności z przeciwnikiem walkę rozpoczyna się już na dalekich podejściach do skraju lasu uderzeniami lotnictwa, artylerii, a w warunkach wojny jądrowej - uderzeniami jądrowymi, aby opóźnić ich podejście i nie dopuścić do zorganizowanego rozwinięcia i przejścia do natarcia. Walkę tę zwykle prowadzą szczeble nadrzędne. Środki ogniowe będące w dyspozycji dowódcy pułku biorą udział w zwalczaniu przeciwnika podczas zajmowania przez niego re-

jonów wyjściowych, a zwłaszcza w czasie rozwijania się jego sił na podstawach wyjściowych i na rubieży ataku.

W miarę ustalania kierunku działania przeciwnika, w okresie jego ogniowego przygotowania dowódca pułku wzmacnia obronę drobnymi pododdziałami z odwodu na skrzydłach i w lukach między rejonami obrony lub dokonuje manewru częścią sił z pierwszego rzutu oraz wydziela siły do gaszenia pożarów i oczyszczania dróg.

Próby przedostania się czołowych pododdziałów przeciwnika do lasu - odpiera się zorganizowanym ogniem piechoty, moździerzy i artylerii. Po odparciu ataku środki ogniowe, które prowadziły ogień, zmieniają swoje stanowiska ogniowe z zapasowych na główne. Dotyczy to przede wszystkim moździerzy, artylerii i środków przeciwpancernych.

Z chwilą rozpoczęcia ataku przez przeciwnika głównymi siłami, wszystkie środki ogniowe pułku z pełnym natężeniem ognia zwalczają jego czołgi i piechotę w celu zatrzymania go na otwartym terenie i uniemożliwienia mu przeniknięcia do lasu. Grupy przeciwnika, którym się udało włamać w przedni skraj, niszczy się ogniem ześrodkowanym artylerii, moździerzy i broni maszynowej. Na skutek ograniczonej widoczności walkę w lesie prowadzi się z bliskich odległości.

W toku prowadzenia walki obronnej w terenie lesисто-bagnistym szczególnego znaczenia nabierają kontrataki wykonywane drugim rzutem /odwodem ogólnym/

nowojskowym/ pułku. Ze względu na warunki terenowe kontrataki te mogą być wykonywane nawet mniejszymi siłami, bardzo często z różnych kierunków. Mogą one osiągnąć dobre rezultaty pod warunkiem, że zostaną wykonane z zaskoczenia, zdecydowanym uderzeniem na skrzydła i tyły przeciwnika. Każdy wykonywany kontratak drugim rzutem /odwodem ogólnowojskowym/ pułku powinien doprowadzić do zniszczenia przeciwnika w rejonie włamania i odtworzenia poprzedniego położenia lub rozbicia i zepchnięcia rozbitych jego sił na tereny niedogodne do działań /bagna, jeziora/.

Pododdziały pułku będące w obronie powinny utrzymywać zajmowane punkty oporu i rejony obrony nawet przy całkowitym okrążeniu, doprowadzić do rozczłonkowania ugrupowania bojowego przeciwnika i stworzyć dogodne warunki do niszczenia częściami.

W razie włamania się przeciwnika na kilku kierunkach kontratak drugim rzutem /odwodem/ pułku wykonuje się przede wszystkim na tym kierunku, na którym przeciwnik posiada zaangażowane główne siły, którymi może rozwinąć powodzenie.

Decyzję dotyczącą użycia poszczególnych odwodów dowódca pułku podejmuje znacznie wcześniej niż w terenie odkrytym. Wynika to z charakteru samego terenu, ilości i stanu istniejących dróg oraz potrzebnego czasu na dokonanie manewru i rozwinięcia się tych sił.

Decyzję wykonania kontrataku drugim rzutem /odwodem/ pułku, dowódca powinien powziąć wobec

groźby utraty czołowych kompanijnych punktów oporu, a niekiedy nawet czołowych plutonowych punktów oporu. Najdogodniejszy moment do wykonania kontrataku drugim rzutem ma miejsce wówczas, gdy nacierające pododdziały przeciwnika są związane walką w małych ogniskach, do walki zostaną wprowadzone odwody batalionowe, a odwody brygadowe nie zdążą podejść do rejonu włamania do czasu wykonywania kontrataku. Po wykonaniu kontrataku i przywróceniu pierwotnego położenia, dowódca pułku zobowiązany jest do zorganizowania "przeoczyszczenia", tj. oczyszczenia lasu z pojedynczych grup przeciwnika, pozostałych na tyłach broniących się wojsk. Ponadto powinien w jak najkrótszym czasie odtworzyć system ognia, dowodzenia i współdziałania, odbudowę najważniejszych budowli obronnych, przeszkód i zapór inżynierji - nych oraz oczyszczenie dróg dla wykonania - w zależności od potrzeb - kolejnego manewru odwodami.

Pułku czołgów /pułku zmechanizowanego/ będącego w drugim rzucie dywizji używa się z zasady do kontrataku na przeciwnika, któremu udało się włamać w rejon obrony pułków pierwszego rzutu dywizji.

Kontratak drugiego rzutu dywizji, ze względu na warunki terenowe i pojemność kierunków, może być wykonywany zbieżnie z kilku kierunków. W razie włamania się przeważających sił przeciwnika w rejon obrony pułków pierwszego rzutu dywizji i gdy nie jest celowe, a często i niemożliwe wykonanie kontrataku, pułk drugiego rzutu dywizji zajmuje

kompanijne punkty oporu /batalionowe rejonny obrony/ w głębi obrony, zadaje przeciwnikowi maksymalnie straty ogniem z miejsca i stwarza warunki do przeciwdzierzenia odwodem szczebla armijnego.

Pułek drugiego rzutu dywizji może być również użyty do zamknięcia wyłomu w ugrupowaniu bojowym pierwszego rzutu dokonanego bronią masowego rażenia przeciwnika lub osłony zagrożonego skrzydła, na którym grozi okrążenie.

Część pułku zmechanizowanego będącego w drugim rzucie dywizji może być wykorzystana do walki z grupami dywersyjnymi i desantami taktycznymi w głębi ugrupowania bojowego dywizji.

W dogodnych warunkach terenowych /przy istnieniu dużych polan/ pułek czołgów będący w drugim rzucie dywizji może zająć rubież ogniową na skraju polany i ogniem z miejsca zwalczać nacierające czołgi przeciwnika.

OPRACOWAŁ:
ST. WYKŁADOWCA TO

SPRAWDZIŁ:
ZCA SZEFA KATEDRY TO

/-/ płk dypl. J. KONIECZNY /-/ płk dr doc. A. RUNIEWICZ

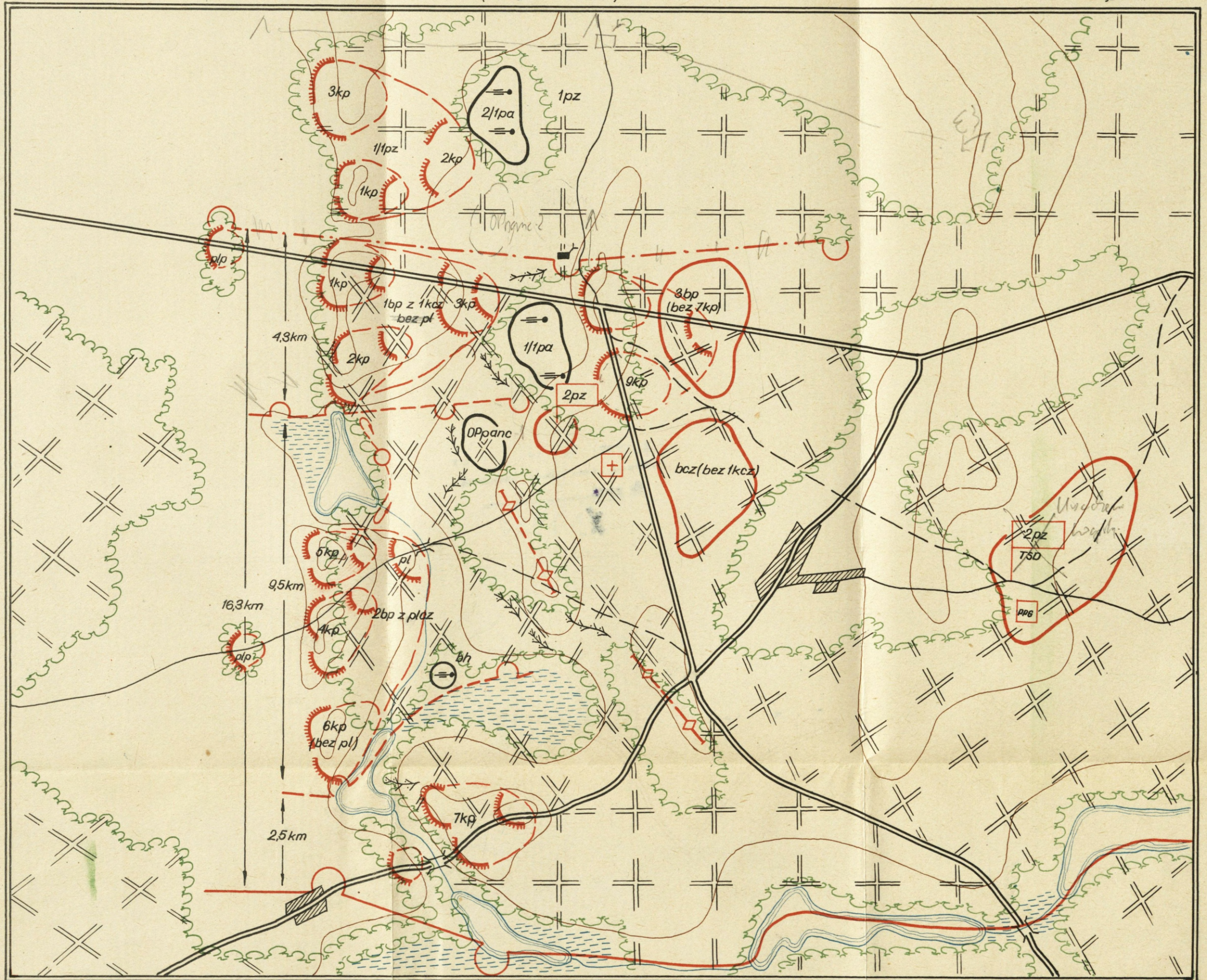
Wykonano w 250 egz.

Egz. nr 1-250 bibl. tajna
Wyk. płk Konieczny
Druk. OH, dn. 12.03.74r.
Nr ks. 0289/0671/WW
Kor. H.W.

220 egz. w tym 100 egz. w tym 100 egz.

UGRUPOWANIE PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO W DWA RZUTY
(wariant)

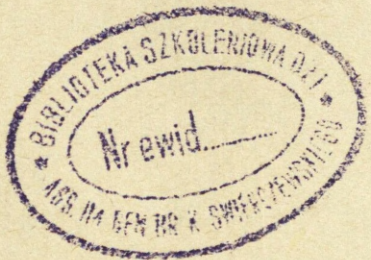
DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO
Szkiec nr 1
egz nr

BIBLIOTEKA NAT. O. W. ASO. WT
Archiwum Listów Zimow. Specjalnych

~~_____~~

39952

[Faint handwritten notes]

BIBLIOTEKA NACJONALNA ASG WP
Archiwum Ewidencji i Informacji Specjalnych

Nr ewid. _____

39952

